

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/162/2018
Identifikačné číslo spisu:	1112208858
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1112208858.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. V., bývajúcej v Q., H. Q. Č.. X, zastúpenej advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, IČO: 35 955 341, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, IČO: 30 844 789, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 65/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. júla 2017 sp. zn. 3 Co 67/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Tvrdila, že škoda jej vznikla zanedbaním náležitého bankového dohľadu Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) nad činnosťou Podielového družstva slovenské investície, ktorému zverila svoje financie za účelom ich zhodnotenia, zaznamenala však finančnú stratu, za ktorú zodpovedá štát.

2. Rozsudkom z 13. októbra 2015 č.k. 21 C 65/2012-205 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu ako neopodstatnenú s tým, že žalovaná nezodpovedá za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. preto, lebo NBS nezanedbala bankový dohľad. Tento rozsudok napadla žalobkyňa odvolaním.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. júla 2017 sp. zn. 3 Co 67/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdzujúci výrok odôvodnil vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie s tým, že: a/ súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], b/ napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Podľa názoru dovolateľky sú rozhodnutia súdov oboch inštancií svojvoľné, arbitrárne, nepreskúmateľné, založené na nedostatočných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení, ku ktorému došlo aj tým, že súdy opomenuli zohľadniť judikatúru, ktorá je pre ňu priaznivá. V konaní predložené dôkazy jasne preukazujú, že NBS zanedbala náležitý bankový dohľad porušením povinností, výpočet ktorých obsahuje dovolanie. I keď rozsudok súdu prvej inštancie spočíval na nesprávnych záveroch, odvolací súd ho potvrdil ako vecne správny, pričom sa stotožnil s názorom, že k zanedbaniu bankového dohľadu nedošlo. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žiadala tento mimoriadny opravný prostriedok odmietnuť alebo zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

8.1. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania žalobkyne podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmätočnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom

a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9.2. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu.

10. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že žalobkyňa vyvodzuje jeho prípustnosť z toho, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je (ako uvádza) formalistický, nedostatočne odôvodnený a arbitrárny. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola ale už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu (než je zmätočnosť), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K rovnakému záveru dospelo neskôr tiež zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016 (v dôsledku prijatia CSP), sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať za naďalej aktuálne.

10.1. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabikh proti Rusku z roku 2003).

10.2. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Nedôvodná je preto argumentácia žalobkyne, podľa ktorej je rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

11. Obdobne ani za účinnosti CSP nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

12. Dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je tiež nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993.

13. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie v časti, v ktorej sa namieta existencia procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba odmietnuť ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. Aj tú časť dovolania, ktorá obsahuje dovoláciu argumentáciu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, posudzoval odvolací súd podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). Dospel pritom k záveru, že i keď dovolateľka v dovolaní formálne označila za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie, v skutočnosti odvolaciemu súdu vyčítala nesprávne zistenie skutkového stavu veci. Napríklad na strane 2 dovolania v piatom odseku uviedla, že „rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnych skutkových a

právnych zisteniach, nakoľko tieto zistenia vychádzajú z vykonaného dokazovania prvostupňovým súdom, ktoré je neúplné“. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci a táto námietka je odôvodňovaná tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné (neúplné), nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. Vo všetkých troch procesných situáciách, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP, je dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania späť výlučne len s takým riešením „právnej“ (nie skutkovej) otázky, ktoré sa v prípade splnenia predpokladov pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu ukáže ako nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP).

14.1. Pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že žalobkyňa nepreukázala zanedbanie bankového dohľadu, dovolateľka v dovolaní výslovne uviedla, že z predložených listinných dôkazov vyplýva opak. Tým zreteľne namietla správnosť skutkových zistení súdov ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver. Rovnako spochybnil správnosť záveru odvolacieho súdu, že žalobu bolo potrebné zamietnuť aj z dôvodu, že nárok na náhradu škody môže byť úspešne uplatnený proti štátu iba vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky voči dlžníkovi v konkurznom konaní, založila žalobkyňa na tom, že odvolací súd v súvislosti s týmto záverom nevyhodnotil správne ňou navrhnuté dôkazy. Nesprávne zistenie skutkového stavu ale nezakladá prípustnosť dovolania a nie je ani relevantným dovolacím dôvodom. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

14.2. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej formálne uviedla, že ho podáva podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nespĺňalo náležitosti vyplývajúce z § 428 CSP, čo zakladá dôvod na jeho odmietnutie podľa ustanovenia § 447 písm. d/ CSP.

15. Treba dodať, že žalobkyňa v dovolaní ani náležite neuviedla, v čom - podľa jej názoru - spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Nesprávnosť právneho posúdenia veci nemožno vymedziť nesprávnym (nedostatočným, neúplným) zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou buď správnosť použitia niektorej právnej normy na daný prípad, alebo správnosť jej interpretácie. Takáto argumentácia ale v dovolaní žalobkyne absentuje, čo je dôvodom na odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

16. Pokiaľ dovolateľka namietala nesprávnosť záveru odvolacieho súdu, že nárok na náhradu škody môže byť úspešne uplatnený proti štátu iba vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky voči dlžníkovi v konkurznom konaní, dovolací súd konštatuje, že nešlo o právnu otázku, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na tom, že žalobkyňa nepreukázala zanedbanie náležitého bankového dohľadu (t.j. že nepreukázala jeden z viacerých predpokladov zodpovednosti štátu za škodu). Neexistencia škody bola odvolacím súdom uvedená iba ako argument navyše.

17. Najvyšší súd nad rámec vyššie uvedených dôvodov majúci kľúčový význam pre rozhodnutie dovolacieho súdu poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. mája 2017 sp. zn. II. ÚS 295/2017, v zmysle ktorého „v zásade niet subjektívneho práva či nároku na presný a správny zákonný bankový dohľad a z toho vyplývajúci nárok na náhradu škody pri zlyhaní dohľadu. Z podstaty bankového dohľadu vyplýva, že ide o činnosť koncepčnú, priam (ekonomicko) politickú, nie činnosť tradične správnu - administratívnu, na akú myslí zákon č. 514/2003 Z.z.“.

18. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol, a to sčasti podľa § 447 písm. c/ CSP, sčasti podľa § 447 písm. d/ a f/ CSP.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí

dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o náhrade trov dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.